

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА”
(для магістрів)

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2013

Підготовлено професором кафедри історії та теорії держави і права
В. І. Темченком та доцентом кафедри історії та теорії держави і права
І. А. Ковтун

Затверджено на засіданні кафедри історії та теорії держави і права
(протокол № 15 від 25.05.11)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Темченко В. І., Ковтун І. А. Навчальна програма дисципліни “Актуальні проблеми теорії держави і права” (для магістрів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2013. — 21 с.

Програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Актуальні проблеми теорії держави і права”, питання для самоконтролю, теми контрольних робіт (для студентів заочної та дистанційної форм навчання), а також список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2013
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2013

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Здобуття вищої юридичної освіти традиційно починається з вивчення теорії держави і права — фундаментальної юридичної науки, яка є основою для вивчення інших юридичних дисциплін. Отже, вивчення курсу “Актуальні проблеми теорії держави і права” базується на засвоєнні студентами отриманого матеріалу з навчальної дисципліни “Теорія держави і права” і передбачає поглиблене вивчення основних проблем виникнення, розвитку і функціонування держави і права на вищому теоретичному рівні.

Навчальний курс передбачає ознайомлення студентів з державознавчими і правознавчими концепціями, які містяться у працях вітчизняних та зарубіжних авторів, а також широке використання інших сучасних наук (філософії, політології, соціології, історії та ін.). Основоположними ідеологічними засадами у вивченні державно-правової сфери є ідеї пріоритетності прав і свобод людини і громадянина, соціально-правової держави, панування права і верховенства правового закону, демократії, законності, принципу розподілу влад, співвідношення міжнародного і національного права, реалізації і тлумачення правових норм та ін.

Мета курсу: забезпечити поглиблене засвоєння студентами основних загальнотеоретичних проблем у теорії держави і права, вивчити основні теоретичні підходи до їх розв’язання.

Завданням курсу є:

- всебічне сприяння розвитку у студентів самостійного юридичного мислення;
- оволодіння базовими теоретичними знаннями та навичками практичної поведінки у правовому середовищі;
- усвідомлення незаперечної цінності прав і свобод людини й громадянина;
- формування і розвиток нового ціннісного світогляду, орієнтованого на українську дійсність, моральність і переконаність, засновану на загальнолюдських цінностях, високому рівні правової і політичної свідомості;
- розширення знань у сфері категоріального апарату юридичної науки, закономірностей функціонування державно-правових явищ;
- вивчення особливостей сучасних концепцій держави і права у співвідношенні зі знаннями інших гуманітарних наук;

- виховання у студентів ціннісних морально-правових орієнтацій у житті і практичній діяльності.
- Виходячи із завдань курсу студенти повинні мати уявлення про:
- сучасні проблеми походження, структури, закономірностей розвитку, теоретичне та практичне значення теорії держави і права;
 - основні проблеми і методологічні основи наукового розуміння держави і права, державно-правових явищ;
 - проблеми забезпечення прав і свобод.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
Змістовий модуль I. Актуальні проблеми теорії держави	
1	Проблеми походження і сутності держави
2	Теоретичні та методологічні проблеми типології держав
3	Форми держави: проблемні питання теорії та методології їх дослідження. Особливості форми Української держави
4	Теоретичні і практичні проблеми формування соціально-правової держави в Україні
Змістовий модуль II. Актуальні проблеми теорії права	
5	Сучасні концепції праворозуміння. Поняття, сутність та форми (джерела) права
6	Особистість і право
7	Актуальні проблеми реалізації та тлумачення правових норм
8	Сучасні проблеми механізму правового регулювання
9	Проблеми юридичної відповідальності, законності і правопорядку
10	Основні правові системи сучасності
Разом годин: 108	

ЗМІСТ
дисципліни
“АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА”

Змістовий модуль I. Актуальні проблеми теорії держави

Тема 1. Проблеми походження і сутності держави

Теоретичне та політико-практичне значення вивчення процесу виникнення держави і права. Розуміння держави в історії державно-правової думки. Багатоманітність теорій виникнення держави та її основні причини. Основні теорії походження держави: теологічна, патріархальна, патримоніальна, органічна, теорія насильства, психологічна, договірна, історико-матеріалістична, іригаційна. Еволюція сутності і соціального призначення держави. Методологічні проблеми визначення поняття та сутності держави. Питання ідентифікації держави за основними її ознаками. Особливості сутності сучасної соціальної держави. Проблеми ідентифікації держави за її основними ознаками.

Література [2; 3; 5; 7; 13; 19; 22–23; 25; 28; 34–35; 39–40; 45; 49; 53; 54; 56; 68–70; 72; 74; 75; 80; 81; 85]

Тема 2. Теоретичні та методологічні проблеми типології держав

Необхідність та значущість типології держав на сучасному етапі розвитку суспільства. Критерії типології держав. Проблема вироблення критеріїв типології держав. Формаційний підхід до типології держав. Феномен цивілізації. Цивілізаційний підхід до типології держав. Діалектика співвідношення формаційного та цивілізаційного підходів до типології держав.

Література [2; 3; 5; 7; 13; 19; 22; 23; 25; 28; 34; 35; 39; 40; 45; 49; 53; 54; 56; 68–70; 72; 74; 75; 80; 81; 85]

Тема 3. Форми держави: проблемні питання теорії та методології їх дослідження. Особливості форми Української держави

Проблеми визначення форми держави. Співвідношення форми держави з її сутністю. Особливості форм правління, критерії їх класифікації. Монархічна та республіканська форма правління:

їх види й основні риси. Характерні риси і особливості форм державного устрою. Унітарна держава, федерація, конфедерація. Сучасні проблеми інтеграції на різних континентах. Роль загальних цивілізаційних, економічних, політичних, релігійних, національних та інших факторів у виборі форми державного устрою. Поняття державно-правового режиму. Співвідношення режиму з формою правління, формою державного устрою. Види державно-правових режимів. Особливості елементів форм української держави.

Література [2; 3; 5; 7; 13; 19; 22; 23; 25; 28; 34; 35; 39; 40; 45; 49; 53; 54; 56; 68–70; 72; 74; 75; 80; 81; 85]

Тема 4. Теоретичні і практичні проблеми формування соціально-правової держави в Україні

Об'єктивні і суб'єктивні причини різноманіття існуючих концепцій держави. Сучасний неолібералізм. Концепція соціальної держави та доктрина держави загального благоденства. З'ясування ролі держави у концепціях плюралістичної та елітарної демократії. Питання держави в концепції технократії. Теорія правової та соціальної держави на сучасному етапі розвитку цивілізації. Еволюція вчення про правову державу. Основні принципи і характеристики правової держави. Поняття соціальної держави, її співвідношення з правовою державою. Соціально-правова держава, сутність, призначення та співвідношення з громадянським суспільством. Теоретичні і практичні проблеми формування соціально-правової держави в Україні.

Література [2; 3; 5; 7; 13; 19; 22–25; 28; 34; 35; 39; 40; 45; 49; 53–56; 62; 64; 66; 68–70; 72; 74–76; 80; 81; 85; 90]

Змістовий модуль II. Актуальні проблеми теорії права

Тема 5. Сучасні концепції праворозуміння. Поняття, сутність та форми (джерела) права

Походження права. Сучасні концепції праворозуміння. Природно-правова, нормативна (позитивістська), соціологічна, психологічна та історична концепції права. Особливості інтегративного та філософського праворозуміння. Поняття і види джерел права. Основні юридичні джерела (форми) права у різних народів світу. Співвідношення поняття джерело та форма права. Прецедентна практика Європейського суду з прав людини як джерело права України. Право як об'єктивна

реальність. Правова матерія: особливості, елементи, методологічні підходи. Правові засоби, юридичні конструкції, ідеї та принципи права. Позитивне право і суб'єктивна сторона правової дійності. Духовні начала права. Співвідношення національного і міжнародного права. Верховенство права. Доктрина верховенства права у практиці Європейського суду з прав людини.

Література [2–5; 13; 19; 22; 23; 25; 28; 29; 31; 34; 35; 39; 40; 43; 45; 46; 48; 49; 52–54; 56; 63; 65; 66; 68–70; 72; 74–76; 80; 81; 83; 85; 87–89; 94; 95]

Тема 6. Особистість і право

Правовий статус особи: поняття, структура та види. Загальний, спеціальний та індивідуальний статуси особи. Сучасні тенденції у розумінні прав людини та основних свобод. Права і свободи людини і громадянина: поняття, сутність структура. Негативні та позитивні права. Універсальність, неподільність та невідчужуваність прав. Обов'язки людини і громадянина. Поняття механізму забезпечення прав та свобод людини і громадянина. Основні форми забезпечення прав і свобод. Співвідношення моралі і права у механізмі забезпечення прав і свобод. Гарантії прав особи: поняття і класифікація. Загальні та спеціально-юридичні гарантії. Міжнародні мінімальні стандарти у галузі прав людини. Прецедентне право Європейського суду з прав людини у механізмі забезпечення прав та свобод. Концепції демократії, законності та верховенства права в механізмі забезпечення прав і свобод.

Література [2; 3; 5; 7; 10–14; 16; 25; 30; 37; 40; 42; 57–60; 73; 75]

Тема 7. Актуальні проблеми реалізації та тлумачення правових норм

Поняття і особливості реалізації правових норм. Соціальний і правовий зміст реалізації норм права. Процесуальний порядок реалізації норм: поняття та види. Види правозастосовних актів та їх роль в процедурно-правовому порядку реалізації прав і свобод. Поняття і зміст процесу застосування норм права як особливої форми їх реалізації. Суб'єкти і стадії застосування норм права. Тлумачення правових норм у процесі застосування. Суб'єкти, види і способи тлумачення норм права. Акти застосування норм права. Прогалини в законодавстві і шляхи їх усунення. Аналогія права та аналогія закону.

Особливості та принципи тлумачення ЄКПЛ у практиці Європейського суду з прав людини.

Література [2–3; 5; 13; 19; 20; 22; 23; 25; 28; 34; 35; 39; 40; 45; 53; 54; 56; 68; 69; 74; 75; 77; 80; 81; 84; 85]

Тема 8. Сучасні проблеми механізму правового регулювання

Необхідність і закономірність соціальної регламентації суспільних відносин. Право в системі соціального нормативного регулювання. Дія права. Правовий вплив і правове регулювання: їх співвідношення. Предмет та метод правового регулювання. Сфери, межі, способи та типи правового регулювання. Поняття і характеристика основних стадій правового регулювання. Механізм правового регулювання: поняття, ознаки. Стадії правового регулювання та основні елементи МПР. Проблеми ефективності права і правового регулювання. Правове регулювання і правореалізація: співвідношення і взаємодія. Поняття і суть реалізації права як кінцевої мети правового регулювання. Вдосконалення механізму правового регулювання в сучасній Україні.

Література [2; 3; 5; 10; 13–14; 16; 19; 22; 23; 25–28; 30; 34; 35; 37; 39–42; 45; 47; 49; 53; 54; 56; 60; 69; 71–76; 81; 85]

Тема 9. Проблеми правової поведінки, правопорушення та юридичної відповідальності

Поняття правової поведінки та її основні ознаки. Поняття правопорушення. Основні ознаки правопорушень. Види правопорушень. Соціальні причини правопорушень. Проблеми попередження правопорушень. Методологічні проблеми дослідження юридичної відповідальності. Основні підходи до розуміння сутності юридичної відповідальності. Поняття і ознаки юридичної відповідальності. Основні принципи юридичної відповідальності. Мета, завдання і функції юридичної відповідальності. Юридична відповідальність і державний примус, питання їх співвідношення.

Література [1–3; 5; 6; 8; 9; 13; 15; 19; 22; 23; 28; 32; 34–36; 38–40; 48; 82; 86; 91–93]

Тема 10. Основні правові системи сучасності

Поняття, зміст і структура правових систем. Порівняльне правознавство як метод юридичної науки і метод дослідження. Теоретичне і практичне значення класифікації правових систем. Проблеми вибо-

ру критеріїв класифікації правових систем. Системи загального права. Загальна характеристика правових систем Англії, США, Канади та Австралії. Романо-німецька правова система. Особливості правових систем Франції, Німеччини. Традиційні та релігійні правові системи. Мусульманське право як різновид релігійного права. Історичні і соціально-культурні витoki правової системи України. Особливості правової системи України. Основні напрями вдосконалення організації і функціонування правової системи України. Місце і роль української держави у правовій системі. Співвідношення міжнародного та національного права. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та практика Європейського суду з прав людини в правовій системі України.

Література [2; 3; 5; 11–13; 17–19; 21–23; 27; 28; 33–35; 39; 40; 44; 50; 51; 53; 54; 57–59; 61; 67–69; 71; 72; 74; 75; 78–80]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Предмет і завдання навчальної дисципліни “Актуальні проблеми теорії держави і права”.
2. Зв’язок теорії держави і права з суспільною практикою.
3. Методологія теорії держави і права та її роль у пізнанні державно-правових явищ.
4. Співвідношення методології юридичної науки і методології юридичної практики.
5. Значення теорії держави і права в умовах розвитку сучасного суспільства.
6. Основні проблеми дослідження державно-правової дійсності на сучасному етапі: філософські і світоглядні проблеми; морально-етичні проблеми; політичні проблеми; юридичні проблеми.
7. Основні підходи до розуміння сутності держави.
8. Плюралізм в розумінні і визначенні держави.
9. Еволюція сутності і соціального призначення держави.
10. Поняття і об’єктивний характер функцій держави.
11. Функціонування держави та проблеми його вдосконалення.
12. Межі державного примусу: проблемні питання.
13. Основні принципи організації і здійснення державної влади.
14. Проблеми удосконалення організації і діяльності механізму української держави.

15. Теоретичні основи і призначення типології держави на сучасному етапі розвитку загальнотеоретичної юридичної науки.
16. Діалектика співвідношення формаційного і цивілізаційного підходів у типології держави.
17. Еволюція уявлень про форму держави.
18. Проблемні питання співвідношення форми держави і її сутності.
19. Теоретичні аспекти форми держави України (форма державного правління, форма державного устрою, тип державно-політичного режиму).
20. Класифікація сучасних концепцій держави.
21. Характеристика держави в соціологічних та політологічних доктринах (теорія солідаризму, теорія держави загального благоденства, теорія плюралістичної демократії, теорія еліт, теорія конвергенції, технократична доктрина).
22. Теорія соціально-правової держави.
23. Поняття соціальної держави, її співвідношення з правовою державою.
24. Теоретичні і практичні проблеми формування соціально-правової держави.
25. Теоретичні проблеми походження права.
26. Поняття і основні підходи праворозуміння.
27. Методологічні основи визначення поняття та сутності права.
28. Теорія позитивізму.
29. Нормативістська теорія права.
30. Соціологічна теорія права.
31. Психологічна теорія права.
32. Теорія природного права.
33. Лібертарно-юридична теорія праворозуміння.
34. Інтегративне праворозуміння.
35. Соціальне призначення права і його сутнісні характеристики.
36. Методологічні проблеми співвідношення права і закону.
37. Поняття принципів права.
38. Соціальна цінність права.
39. Правовий вплив і правове регулювання: проблемні питання їх співвідношення.
40. Правове регулювання: предмет, методи, способи і типи.
41. Правове регулювання: поняття і характеристика основних стадій.
42. Механізм правового регулювання: поняття та структура.

43. Проблеми ефективності механізму правового регулювання.
44. Форма права (внутрішня і зовнішня).
45. Основні форми (джерела) права в Україні.
46. Актуальні проблеми співвідношення правотворчості і правоутворення.
47. Сучасні проблеми співвідношення міжнародного і національного права; матеріального і процесуального права; публічного і приватного права.
48. Проблеми співвідношення системи права і системи законодавства.
49. Правове регулювання і правореалізація: співвідношення і взаємодія.
50. Підстави і необхідність правозастосування.
51. Тлумачення права: основні способи і види.
52. Прогалини в законодавстві: поняття, причини виникнення і способи їх подолання.
53. Правомірна поведінка як головна мета державно-правового регулювання.
54. Соціальні причини правопорушень.
55. Проблеми попередження правопорушень.
56. Основні підходи до розуміння сутності юридичної відповідальності.
57. Юридична відповідальність і державний примус: питання їх співвідношення.
58. Існуючі підходи до визначення сутності законності.
59. Розуміння законності у правовій державі.
60. Гарантії законності: поняття, система і форми реалізації.
61. Права людини і законність: проблемні питання.
62. Зміцнення законності як умова створення правової держави.
63. Основні підходи до розуміння поняття правопорядку.
64. Співвідношення законності і правопорядку.
65. Проблеми і шляхи зміцнення законності і правопорядку.
66. Сучасні психологічні аспекти розуміння сутності і соціального призначення права.
67. Правова свідомість: структура і функції.
68. Взаємодія права і правосвідомості: проблемні питання.
69. Проблеми ролі правосвідомості у правотворчому і правореалізаційному процесах.
70. Правова культура: поняття, основні характеристики і функції.

71. Структура правової культури суспільства і окремої особистості.
72. Деформації правової свідомості та шляхи їх подолання.
73. Проблеми вдосконалення правового виховання.
74. Еволюція прав людини.
75. Правовий статус особи: поняття, структура і класифікація.
76. Гарантії прав і свобод особи: проблемні питання.
77. Класифікація прав і свобод особи.
78. Загальносоціальні умови забезпечення прав і свобод особи.
79. Співвідношення правового і фактичного статусу особи в суспільстві, шляхи подолання невідповідності.
80. Правова система: поняття, зміст і структура.
81. Порівняльне правознавство як напрям юридичної науки і метод дослідження.
82. Види правових систем.
83. Романо-германська правова система та її основні характеристики.
84. Структура і джерела англосаксонської правової системи.
85. Загальна характеристика мусульманського і традиційного права.
86. Історичні і соціокультурні витоки правової системи України.
87. Прецедентна практика Європейського суду з прав людини як джерело права України.
88. Доктрина верховенства права у практиці Європейського суду з прав людини.
89. Соціально-правова держава в Україні: теоретичні та практичні проблеми формування.
90. Проблеми захисту прав людини за національним та міжнародним законодавством.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Предмет і завдання навчальної дисципліни актуальні проблеми теорії держави і права.
2. Зв'язок теорії держави і права з суспільною практикою.
3. Поняття і види функцій теорії держави і права.
4. Поняття методології теорії держави і права.
5. Поняття, суть і структура громадянського суспільства.
6. Загальна характеристика існуючих теорій виникнення держави і права.
7. Характеристика первісного суспільства.
8. Причини і умови виникнення держави і права.

9. Східний (азіатський) шлях виникнення держави.
10. Західний шлях виникнення держави.
11. Поняття і основні критерії типології держав.
12. Поняття форми держави.
13. Структура державного апарату.
14. Поняття і ознаки державних органів, їх система і класифікація.
15. Основні принципи організації і здійснення державної влади.
16. Класифікація сучасних концепцій держави.
17. Теорія правової держави.
18. Основні принципи і характеристики правової держави.
19. Поняття праворозуміння.
20. Інтегративний підхід до розуміння права.
21. Співвідношення права і закону.
22. Поняття принципів права і їх класифікація.
23. Поняття функцій права, їх система і класифікація.
24. Предмет і методи правового регулювання.
25. Поняття і ознаки норми права.
26. Класифікація правових норм.
27. Структура правових норм.
28. Основні види форм (джерел) права.
29. Співвідношення правотворчості і нормотворчості.
30. Поняття і зміст системи права.
31. Поняття системи законодавства. Співвідношення системи права і системи законодавства.
32. Класифікація нормативно-правових актів.
33. Поняття і види об'єктів правових відносин.
34. Поняття і суть реалізації права.
35. Поняття і основні ознаки правозастосування.
36. Підстави правозастосування.
37. Прогалини в законодавстві: поняття, причини виникнення і способи їх подолання.
38. Поняття і ознаки юридичної відповідальності.
39. Поняття і принципи юридичної відповідальності.
40. Поняття і структура правової свідомості.
41. Поняття і структура правового статусу особи.
42. Права людини і їх класифікація.
43. Поняття гарантій прав і свобод особи та їх класифікація.
44. Поняття, зміст і структура правової системи. Типологія правових систем.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Авдеенкова М. П. Система юридической ответственности в современной России // Государство и право. — № 7. — 2007. — С. 25.
2. *Актуальні проблеми теорії держави і права*: Навч. посіб. — 2-ге вид., стер. / С. М. Тимченко, С. К. Бостан, С. М. Легуша та ін. — К.: КНТ, 2008. — 288 с. — Ч. I.
3. *Актуальні проблеми теорії держави та права*: Навч. посіб. / Є. В. Білозоров, Є. О. Гіда, А. М. Завальний та ін.; Ред.: Є. О. Гіда/ Київ. нац. ун-т внутр. справ. — К.: Ліпкан О.С., 2010. — 258 с.
4. *Алаїс С. І.* Проблема праворозуміння в основних школах права: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук; Нац. акад. внутр. справ України. — К., 2003.
5. *Алексеев С. С.* Теория государства и права: Учеб. для вузов. — М.: Норма. — 2010. — 430 с.
6. *Алексеев И. А.* Муниципально-правовая ответственность как комплексный институт юридической ответственности // Государство и право. — № 7. — 2006. — С. 90.
7. *Байтин М. И.* О методологическом значении и предмете общей теории государства и права // Государство и право. — № 4. — 2007. — С. 5.
8. *Басін К. В.* Юридична відповідальність: природа, форми реалізації та права людини: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. — К., 2006.
9. *Белая Л. В.* Удосконалення інституту юридичної відповідальності як фактор формування демократичної, соціальної, правової держави: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук; Ін-т законодавства ВР України. — 2009.
10. *Бошно С. В.* Прецедент, закон и доктрина (Опыт социолого-юридического исследования) // Государство и право. — № 4. — 2004. — С. 72.
11. *Ван ден Берг Л. В. С.* Основные начала мусульманського права согласно учению имамов Абу Ханифы и Шафии. — М., 2005.
12. *Васецький В. Ю.* Доктрина прав людини в романо-германській правовій системі: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. — К., 2006.

13. *Васильєва А. С.* Теорія держави і права: Підручник. — К., 2010. — 464 с.
14. *Верланов С. О.* Економічні і соціальні права людини: європейські стандарти та їх впровадження в юридичну практику України (загальнотеоретичне дослідження): Автореф. дис. ... канд. юрид. наук; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. — Л., 2008.
15. *Визначення* поняття, сутності та видів соціальної відповідальності: актуальні проблеми / О. Іваненко // Право України. — 2006. — № 1. — С. 60–64.
16. *Вирішення* проблеми прав та свобод людини і громадянина в Європейському Союзі / В. І. Сало // Проблеми законності: Зб. наук. пр. — 2010. — Вип. 107. — С. 43–52.
17. *Власова Т. В.* Прецедентное право Англии. — Архангельск, 2004.
18. *Вовраженцева К. П.* Правові системи України та Республіки Беларусь: сучасні процеси правового розвитку: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, НАН України. — К., 2008.
19. *Волинка К. Г.* Теорія держави і права: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003. — 240 с.
20. *Гаврилов В. В.* Теории согласования международных и внутригосударственных правовых норм // Государство и право. — № 12. — 2005.
21. *Галюк С. Є.* Порівняльно-правова характеристика джерел сучасного мусульманського права: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. — Л., 2009.
22. *Головистикова А. Н., Дмитриев Ю. А.* Проблемы теории государства и права: Учебник. — М., 2005.
23. *Горун О. В.* Теорія держави і права: Навч. посіб. — К., 2011. — 216 с.
24. *Демократична, соціальна, правова держава і громадянське суспільство: єдність та обумовленість* / І. Магновський // Право України. — 2005. — № 7. — С. 25–29.
25. *Добрянський С. П.* Актуальні проблеми загальної теорії прав людини: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук; Одес. нац. юрид. акад. — Одеса, 2003.
26. *Економічні гарантії конституційних прав і свобод людини і громадянина* / І. Магновський // Право України. — 2003. — № 1. — С. 29–34.
27. *Загайнова С. К.* Судебный прецедент: проблемы правоприменения. — М., 2002.

28. *Зайчук О. В.* Загальна теорія держави і права: Навч. посіб. — К., 2008. — 400 с.
29. *Засоби юридичної техніки правозастосовних актів / Л. І. Пригара // Права держави: Щорічник наук. пр. — 2007. — Вип. 18. — С. 527–533.*
30. *Захист прав і свобод в світлі положень Конституції України та Конвенції про захист прав людини і основних свобод / Л. Р. Наливайко // Держава і право юрид. і політ. науки: Зб. наук. пр. — 2003. — Спец. вип. — С. 343–345.*
31. *Ивашевский С. Л.* Проблема сущности права в истории отечественной философско-правовой мысли // Государство и право. — № 12. — 2007. — С. 65.
32. *Институт юридичної відповідальності у демократичних правових системах: Монографія / Кол. авторів; За заг. ред. Н. М. Оніщенко. — К., 2007.*
33. *Карташов В. Н.* Теория правовой системы общества: В 2 т. — Т. 1. — Ярославль, 2005.
34. *Каталейчук С. П.* Теорія держави і права: Навч. посіб. — К., 2008. — 320 с.
35. *Кельман М. С.* Загальна теорія держави і права: Навч. посіб. — К., 2008. — 446 с.
36. *Кислухин В. А.* Виды юридической ответственности: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. — М., 2002.
37. *Контрольный механизм к Европейской конвенции о защите прав человека и основных свобод: проблемы совершенствования / Т. А. Анцупова // Європейські студії і право; ред. кол. С. В. Ківалов (гол. ред.), відпов. ред. О. К. Вишняков. — 2010. — Вип. 1.*
38. *Литинский Д. А.* Принципы и правоотношения юридической ответственности. — М., 2003.
39. *Цвік М. В.* Загальна теорія держави і права. — Харків: Право, 2002. — 432 с.
40. *Кельман М. С., Мурашин О. Г.* Теорія держави і права. — К.: Кондор, 2006. — 475 с.
41. *Магновський І. Й.* Гарантії прав і свобод людини та громадянина в праві України (теоретико-правовий аспект): Автореф. дис. ... канд. юрид. наук; Нац. акад. внутр. справ України. — К., 2003.
42. *Манукян В. И.* Европейский суд по правам человека: право, прецеденты, комментарии: Научно-практ. пособие — К.: Истина, 2007. — 368 с.

43. *Мартишин О. В.* Совместимы ли основные типы понимания права? // Государство и право. — № 6. — 2003.
44. *Марченко М. Н.* Особенности судебного прецедента в системе романо-германского права // Государство и право. — № 8. — 2006.
45. *Марченко М. Н.* Проблемы теории государства и права. — М., 2007.
46. *Марченко М. Н.* Судебное правотворчество и судейское право. — М., 2007.
47. *Мелех Б. В.* Державна політика співробітництва України з Радою Європи в галузі захисту прав людини (2000–2005 рр.): Автореф. дис. ... канд. наук. з держ. упр.; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. — Л., 2009.
48. *Мелех Л. В.* Законність у правозастосовній діяльності: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук.; Львів. держ. ун-т. внутр. справ., — Л., 2010.
49. *Морозова Л. А.* Теория государства и права. — М., 2005.
50. *Мусульманская* концепция государства / Бехруз Хашматулла // *Держава і право. Юрид. і політ. науки: Зб. наук. пр.* — 2003. — Вип. 21. — С. 46–51.
51. *Національна* правова система України в сім'ї правових систем сучасності / М. Г. Хаустова // *Проблеми законності: Зб. наук. пр.* — 2009. — Вип. 101. — С. 3–12.
52. *Нелевда Н. В.* Правозастосування як основний напрямок впливу судової практики на національну правову систему // *Актуальні проблеми теорії держави та права: Зб. наук. пр. / Ред. кол.: С. В. Ківалов (голов. ред.) та ін.; Відп. за вип. Ю. М. Оборотов.* — 2009. — Вип. 47. — С. 207–211.
53. *Общая* теория права и государства: Учебник / Под ред. В. В. Лазарева. — 3-е изд., перераб. и доп. — М.: Юристъ, 2002. — 520 с.
54. *Осауленко О. І.* Загальна теорія держави і права: Навч. посіб. — К., 2007. — 336 с.
55. *Панкевич О. З.* Соціальна держава: поняття та загальнотеоретична характеристика: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук.; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. — Л., 2003.
56. *Перевалов В. Д.* Теория государства и права. — М., 2005.
57. *Права* людини в романо-германській правовій системі / В. Ю. Васецький // *Держава і право. Юрид. і політ. науки: Зб. наук. пр.* — 2004. — Вип. 24. — С. 60–66.
58. *Права* людини в романо-германській правовій системі / В. Ю. Васецький // *Правова держава: Щорічник наук. пр.* — 2005. — Вип. 16 — С. 561–568.

59. *Права людини в романо-германській правовій системі* / В. Ю. Васецький // *Правова держава: Щорічник наук. пр.* — 2006. — Вип. 17. — С. 399–407.
60. *Права людини і громадянина як підґрунтя вдосконалення законодавства України* / В. Я. Тацій // *Проблеми законності: Зб. наук. пр.* — 2009. — Вип. 100. — С. 6–17.
61. *Правова система України на сучасному етапі: стан та перспективи розвитку* / В. Ю. Васецький // *Держава і право. Юрид. і політ. науки: Зб. наук. пр.* — 2003. — Вип. 20. — С. 45–51.
62. *Правові аспекти розвитку соціальної держави в Україні на шляху євроінтеграції* / І. Магновський // *Право України.* — 2006. — № 8. — С. 118–122.
63. *Пригара Л. І. Юридична техніка актів правозастосування: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук; Київ. нац. ун-т внутр. справ.* — К., 2008.
64. *Про співвідношення соціальної і правової держав* / О. С. Головащенко // *Проблеми законності: Зб. наук. пр.* — 2009. — Вип. 105. — С. 3–9.
65. *Проблема праворозуміння: мовнономінаційний аспект (за матеріалами дослідження індоєвропейської мовної сім'ї)* / Т. І. Дудаш // *Пробл. філософії права.* — 2006/2007. — Т. 4/5. — С. 125–134.
66. *Проблеми соціальної держави: дискусія триває* / О. Панкевич // *Право України.* — 2005. — № 12. — С. 117–120.
67. *Проблеми співвідношення нормативно-правових і прецедентно-правових засад в англосаксонській та романо-германській правових системах* / В. Ю. Васецький // *Держава і право. Юрид. і політ. науки: Зб. наук. пр.* — 2007. — Вип. 35. — С. 100–104.
68. *Проблемы общей теории права и государства: Учебник* / Под общ. ред. В. С. Нерсесянца. — М., 2008.
69. *Проблемы теории государства и права* / Под ред. В. М. Сырых. — М.: РАП, 2007.
70. *Протасов В. Н. К вопросу о “специальной” теории государства и права* // *Государство и право.* — № 11. — 2007. — С. 28.
71. *Пустовіт Ж. М. Актуальні проблеми свобод людини і громадянина в Україні: Навч. посіб.* — К.: КНТ, 2009. — 232 с.
72. *Радько Т. Н. Теория государства и права.* — М., 2007.
73. *Рішення Європейського суду з прав людини та Конституційного суду України: проблема конкуренції* / В. В. Комаров // *Проблеми законності: Зб. наук. пр.* — 2009. — Вип. 100. — С. 31–41.

74. *Серета Г. П., Стеценко С. Г.* Проблеми теорії держави і права: Навч. посіб. — К.: КНТ, 2009. — 184 с.
75. *Скакун О. Ф.* Теорія держави і права. — К.: Всеукр. асоціація видавців “Правова єдність”, 2009. — 520 с.
76. *Соціальна держава та права людини “другого покоління” (загальнотеоретичне дослідження): Монографія / О. З. Панкевич; Акад. прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. — Л.: Астрон, 2006. — 175 с.*
77. *Співвідношення та взаємодія актів тлумачення норм права з правозастосовними та нормативно-правовими актами / А. В. Зубенко // Держава і право. Юрид. і політ. науки: Зб. наук пр. — 2009. — Вип. 45. — С. 82–85.*
78. *Сучасний стан правової системи України: концептуальні підходи / В. Ю. Васецький // Держава і право. Юрид. і політ. науки: Зб. наук. пр. — 2004. — Вип. 23. — С. 70–77.*
79. *Сучасні проблеми правової системи України (нотатки з наукової конференції) / Ю. Бошицький, О. Черницька // Право України. — 2009. — Вип. 11. — С. 216–221.*
80. *Теория государства и права: Учеб. пособие / А. А. Иванов / Под ред. В. П. Малахова. — 2-е изд., перераб. и доп. — М., 2009.*
81. *Теорія держави і права для підготовки до іспиту / За заг. ред. В. С. Шилінгова. — К., 2009. — 228 с.*
82. *Трактування правової категорії “законність” у вітчизняній юридичній науці / Л. В. Мелех // Держава і право. Юрид. і політ. науки: Зб. наук. пр. — 2007. — Вип. 36. — С. 123–128.*
83. *Трансформації у вітчизняній методології праворозуміння під впливом історичної традиції західноєвропейського права / І. В. Гетьман // Проблеми законності: Зб. наук. пр. — 2010. — Вип. 106. — С. 18–26.*
84. *Федик С. Є.* Особливості тлумачення юридичних норм щодо прав людини (за матеріалами практики Європейського суду з прав людини та Конституційного Суду України): Автореф. дис. ... канд. юрид. наук; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К., 2002.
85. *Федоренко Г. О.* Теорія держави і права: Навч.-метод. посібник. — К., 2009. — 232 с.
86. *Федорова В. Г.* Понятие юридической ответственности и ее регуляторно-охранительная природа // Государство и право. — № 9. — 2007. — С. 87.

87. *Формування* внутрішньодержавного права в умовах інтеграційних правових процесів сучасності / І. Магновський // *Право України*. — 2005. — № 3. — С. 118–121.
88. *Шафиров В. М.* Естественно-позитивное право: Введение в теорию: Монография. — Красноярск, 2004.
89. *Шундигов К. В.* Правовые механизмы: основы теории // *Государство и право*. — № 12. — 2006. — С. 12.
90. *Щодо* моделей соціальної держави / О. С. Головащенко // *Проблеми законності: Зб. наук. пр.* — 2009. — Вип. 104. — С. 10–14.
91. *Юзефович Ж. Ю.* Функции юридической ответственности формы их реализации по российскому законодательству: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. — М., 2004.
92. *Юридична* відповідальність як передумова правомірної поведінки особи: теоретичні аспекти / Є. Білозьоров // *Право України*. — 2006. — № 1. — С. 50–54.
93. *Юридична* відповідальність як різновид соціальної відповідальності / К. В. Басін // *Правова держава: Щорічник наук. пр.* — 2003. — Вип. 14. — С. 108–114.
94. *Юридична* техніка актів правозастосування: особливості сучасної практики / Л. І. Пригара // *Держава і право. Юрид. і політ. науки: Зб. наук. пр.* — 2004. — Вип. 27. — С. 103–107.
95. *Юридична* техніка розпорядчих актів: особливості та значення / Л. І. Пригара // *Держава і право. Юрид. і політ. науки: Зб. наук. пр.* — 2006. — Вип. 34. — С. 75–80.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни	4
Зміст дисципліни “Актуальні проблеми теорії держави і права”	5
Питання для самоконтролю.....	9
Теми контрольних робіт	12
Список літератури	14

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *А. А. Тютюнник*
Комп’ютерне верстання *Н. В. Коваленко*

Зам. № ВКЦ-5600

Підп. до друку 27.03.09. Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний.
Ум. друк. арк. 1,22. Обл.-вид. арк. 0,9. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП “Видавничий дім “Персонал”
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008 р.*